

Nevtepeno
Poprijéta Devica Marija

v letni tesci, 1 st

1909. Jan.

Zmozsna
Gospá Vogrszka

POBOZSEN MESZECSÉN LISZT.

Reditel :

Bassa Ivan plebános vu Bogojini.

Vszebina.

Rzsu. : Szv. Rozsnivenec	1
X. Y. Hírsni zákon	5
S. I. : Píjanoszt	10
Bassa Ivan : Szv. Anton	15
Sz — es : Najvéksi potresz	21
Lenarsich Mirkó : Premislavanje	26

Drobis. Posta.

**Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo
sznopiesov, naj mi naznani! Vsza píszma k
meni, vu stamparijo nikaj!**

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve
koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos
vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj
onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki
meszec.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi
plácsati, kak vszako leto, tak i letosz lehko
pó veeskrátnih sumah, ali pa, kda bodo
meli, naednok plácsajo!**

Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga
szamosztana (klostra) v krajini Szlovenszkoj na Vogrszkom.

Premiocse leto je osztalo nanjega 300 koron. Zdaj
zse mámo 1100 koron i interes.

Szv. Rozsnivenec.

Szvėti roznivenec petnajsztet ocsanasov i sztopédeszét zdravi Marij zadrzsáva vszebi.

Eden ocsanas z desetimi „Zdrava Marija“-mi za eden versus, ali za edno szkrivnoszt zovemo: za versus zato

právjio lüdjé, ar sze deszet zdravih Marij z ocsanasami locsi, kak versusje edne peszmi z tem, ka sze za vszakim malo posztáne; za szkriynoszt pa záto právimo, ár vu etih tálať sze vu vszakom edna nova dogodba zšivlenja Bl. D. Marie, ali Jezusovoga pred ocsi posztávla, stere dogodbe od neszkoncsane lübéznoszti bozse pripovedavajo nam, od one lübéznoszti, stere szlaba cslovecsa pamet po isztini zarazmeti ne more. Csi pa ne more zarazmeti, te je pa szkrito pred nami, kak je Bog mogeo nevrednoga csloveka tak prevecs lübiti, ka je szvojega jedinorodjenoga Szina dao za njega — za to sze zovejo versusje za szkriynoszt.

„Ocsanas“, steri sze petnájszetkrat moli po taksem vu szv. rozšnomvenci, je Goszpodnova molitev. Jezus Krisztus je szam zapovedao, naj eto molimo. Za to z Ocsanasom zacsneho vszako szkriynoszt; kakti notri-vpelamo z njim naso pobožnoszt rávno tak, kak csi eden szíromák k velkomi Goszpodi ide ino ob prvím píszmo dá prek onomi Goszpodi od njegovoga prijátla pa sze z tem píszmom naprej podmiti. Mi tüdi z Bogom zacsneho gucs pa sze naprej podmitimo z zapovedanov nam molit-vov Jezusovov.

Zakaj je rávno petnájszet Ocsanasov vu szv. rozšnomvenci, nam je ne znáno.

Telko znamo, ka vu szv. píszmi petnájszeti racsun vnogokrát naprejpride pa csi to ne ravno za volo etoga racsuna, koncsi za szpomina volo eti naprejprineszémo.

Tak vu prvoj knigi Mojzesovoj cstémo, ka je voda obsinszkoga potopa petnájszet laktov viziko sztala ober nájvisisega brega. Pa jeli tak viziko je hodila Noemova bárka ober vodé, kak znaménje bozse szmilenoszti. Szi szlobodno poleg toga zmiszlimo na nase Ocsanase, sterih petnájszet, kak nam poszebno priporacsana molitev, nász tüdi obdržsi vu szmilenoszti bozsoj.

Vu knigi Levitov (27, 6) je popisano, ka levitanci, ki szo sztaresi od 60 let, naj 15 penezov placsajo za szvoje odresenjë — tak nam petnajszet Ocsanasov lehko na pamet prineszé on velki dár, z sterim je Jezus Krisztus nász odreso.

Pri Izaias proroki je popisano, ka je Bog Ezekiás králi 15 let dao escse za to, ar je pokoro drzsao. Za to nasz etih petnajszet Ocsanasov szlobodno opomina na právo pokoro tūdi, stero szmo mi duzsni drzsati.

Sztopétdeszét „Zdravih Marij“ pred nami tūdi ne ima niksega poszebnoga zroka. Koncsi gvūsno povedati, zakaj je rávno 150, ne vemo, nego edno je gvūsno, ka je racsun psalmusov vu szvétom pizmi tūdi 150.

Ete racsun naprejpride pri meri Noemove bárke, pri meri skrinje záveze bozse, pri zidanji Salamonove cérkve pa tūdi pri zidanji drūge cérkve, stero je Ezekiel prorok vu videnji vido.

Bl. Alán ete racsun premislavajocsi to pise, ka cslovek 150 rázlicsnih nágibov má na jákoszt i telko na greh. Kak szí on premisláva, je 15 fundamentálnih jákosztih. Ete szo: tri bozsánszke: vőra, vūpanje, lūbézen. Szedmére jákoszti szedmérim glavnim grehom protiposztávlene kakti: poniznoszt, darūvitnoszt, csisztoszt, krotkoszt, zatajūvanje szamoga szebé, poterpezslivoszt i vreloszt. Csetvére prednje jákoszti szo pa: csednoszt, pravicsnoszt, krepkoszt i mertűcslivoszt, pa te escse edna: pokora.

Etih petnájszet zdeszeterami zapovedami poveksávana 150 dájo; — tak rávno racsuna tūdi protiposztávlene nágibe na greh.

Po pravici je nam vsze edno zakaj je rávno ete racsun vu molitvi szv. rozsnogavenca, ar niksi zse more biti. Nindri sze more zacsnoti ino tūdi dokoncsati; nego csi sto scsé, szí szlobodno eta popiszana duguvanja pri szv. rozsnomvenci premisláva, njemi ne bode nancs to na kvar,

csi szí ete jákoszti na 15 szkrivnoszti razdeli ino vszako szkrivnoszt za miloscsó edne jákoszti zmoli.

Jeli bi molili pred szv. rozsnimvencom vero apostolszko z tremi zdravimi Marijami, ali ne, to je zse vszakoga szvoje delo. Csi sto zmoli, je dobro, csi ne zmoli, je tūdi dobro, ár sze szv. rozsnivenec z prvím ocsanasoin zacsné — potrebno je edno, ka csi ga sto moli, naj ga pobožno moli. Nego od toga drūgoes.

Rzsn.

Hizsni zákon.

1. Cil hizsnoga zákona.

Sztvoro je Bog csloveka na szvoj kep; na bozsi kep je sztvoro njega, za moska i zsenszko je sztvoro njidva. I blagoszlovo je njé Bog govorécsi: Rászte i povnozsajte sze i napunte zemlo i vrzste njo pod szvojo oblászt! Moz. I. 1. 27. 28. Vu szvétom pizmi szan Bog právi ete recsi, stere nam celoga cslovecsanszkoga národa szhájanje i cil pred nász posztávijo.

Bog je sztvoro szvet i csloveka. Vsze ka jeszte zvün Bogá, je po njegovoj vszemogocnoj voli na zshivlenje pozváno. Vsze je po bozsoj roki sztvorjeno, szamo Bog je od szebé.

Bog pa ne szamo, ka jeszte, nego zshivé: on je Zshivlenje. Szpozna i lübi szebé Bog. I szvoje notrásnje zshivlenje je Bog vu sztvorjenji vösznovo, gda je szvojo zmozsnoszt, modroszt i dobroto szvojo vöszkázao. Bog je pri sztvorjenji na etom szveti vsze tak lepo notriftálao, ka kama bole brojimo naturalszke szkrovnoszt, tem bole sze csüdivamo ober njegove modroszti i zmozsnoszt.

Vsze záto jeszte, ár je Bog steo, naj bi nasztanolo. Vsze je takse, kakse je to bozsa vola dokoncsala. To sztoji tüdi od nase zemlé, stera je szamo málicski tal sztvorjenoga szveta. Zemla ne zshivé, ali ona je fundament na joj vidocsega zshivlenja, k steromi szo potrebna szuncse vna toplocsa i szvetloszt. Zemla tak da bi mati szunce pa ocsa bilá vszega zshivlenja. Ali zemla pa szunce szamo ono moreta zshivati, vu sterom sze znájde klica zshivlenja. Zshivotno klico ne zemla niti szunce nemre prinásati. Zshivotno klico je Bog sztvoro vu zshivocse sztvári.

Jesztejo sztvorjenja, stera ne zshivéjo kak: kopaline, kaménje i zemla. Eta ne zshivéjo, sze ne giblejo, szamo jesztejo. Ali zobszton ne jesztejo ni ete nezshivocse kopaline, ár sze rasztline z njih hránijo, rasztéjo i povnozsávajo. Vu rasztlinah i cvetjah tak zse nájdemo nikakse zshivlenje, ár one rasztéjo ino sze naplodjávajo — ali právo zshivlenje nemajo, ár sze od szébe gibati nemrejo. Rasztline dávajo hráno zshivini, naj bi ona zshivela, raszla, gibala sze ino naplodjávála. Zshivina zse isztinszko zshivé, ár sze od szébe gible. Cslovek je pa neszkoncsano vizzoko posztávleni ober zshivine, ár sze vu njem dvojo zshivlenje znájde, stero sze edno od drügoga locsi nájmre: telovno i dühovno zshivlenje. Poleg telovnoga zshivlenja je cslovek szpodoben k zshivini: ár sze z rasztlinami i z zshivinszkim meszon hráni, raszté i plodi, ali na dühovno zshivlenje gledocs je on vizzoko ober zshivine, ár szí cslovek z szvojim rázumon plánume dela, premisláva, zgrüntáva, z volov szí pa szlobodno odeberé, ka scsé.

Kak vszakojacske rasztline, drevje, cvetje, sztvári i cslovek tak i klica njuvoga zshivlenja je tüdi od Bogá, po sterój sze sztvorjenja naplodjávajo. To bozso volo nam szv. píszmo etak napredáva, ka je Bog vszen zshivocsin sztvorjenjan eta pravo: Rászte i povnozsajte sze i napunte zemlo. I naj vu obsinszkom potopi zshivocse sztvári

nebi preisle, poleg bozse zapovedi Noe je z vszakojaeskih zsvocsih sztvarih eden pár vu bárko mogeo neszti. Igda je voda szpádnola i Noe je z szvojov familiov ino z páron od vszakojaeskih sztvárih z bárke vösztopo poleg re-csiah szv. pizma je Bog znova pravo: Rászte i povno-zsajte sze na zemli.

Od Bogá te tak zsvilenje i on scsé, naj bi to gori-osztanolo. Ali zaka je sztvaro Bog zsvocse sztvari? Cslo-veka je za szvojo volo, vsza drüga sztvorjenja pa za cslovecso volo.

Bog ne potrebüje ne szunca, ne zemlé, ne kopaline, ne rasztline, ne nikse sztvári; ali cslovek vsza eta potre-buje za szvoje zsvilenje. Zemla je ono meszto, gde cslo-vek zsvié. Zemla pa potrebüje szuncsevno toplocso, naj bi sze na njoj zsvilenje narájalo, ar szuncsevna szvetloszt i toplocsa ozsiva zemlo. Csi szunce nebi szvetilo i szeg-revalo zemlo, vszo zsvilenje bi zmenkalo na zemli. Z kopalinami sze hránijo rasztline, z rasztlinami zsvina, z rasztline pa zsvine nüca cslovek, naj bi szvoje zsvilenje lahko obdrzsao. — Vsza eta je Bog csloveki vu roké dao, gda je Ádami i Evi, prvin nasin sztarisan eta pravo: „Napunte zemlo i vzemte njo pod szvojo oblászt i gosz-podárte ober morszkiah rib, nebeszkiah ftic i ober vszeh sztvárih! Vam szem dao szemen noszécso trávo na zemli i vsze drevje . . . naj bi vam ona bilá za hráno i vszen zemelszkin sztvaran i vszeni nebeszkin ftican i vszemi, ka sze szamo gible na zemli.“ (Moz. I. 1. 28—30.)

Vsza eta potrebüje cslovek, naj bi szí szvoje zsvilenje lahko goriobdrzsao, — ali vszebole je on potreben Bogá naj bi lahko na veke zsivo. Bog je nigdár ne bio csloveka potreben, ár je on szan vu szebi naszkoncsano blázseni, ali on je to szvoje blázsensztvo steo raztálati z cslovekom záto je sztvaro Bog za szébe csloveka. Na szvoj kep i szpodobnoszt je sztvaro njega. „Napravo je Bog csloveka (cslovecse telo) z ilocsne zemlé i na lice njegovo je zdehno

dűhá csivlenja (nemrtelno dűso) i tak je grátao cslovek zšivocse sztvorjenje.“ Telo vzsivajocsa i vu szebi zsitek imajocsa dusa csini csloveka k Bogi szpodobnoga, komi je Bog té cil osznovo, naj bi z szvojov pámetjov njega szpoznao, i z szvojov volov njega lűbo na etoj zemli, po tom zemelszkom zšivlenji bi pa lahko njega od lica do lica vido i na veke lűbo.

Tak je sztvoro Bog prvoga csloveka, telo je z ilojce vzeo, vu stero je nemrtelno dűso nadehno. Ali Adami je ne bilo dobro szamomi biti, ár on szan nebi mogeo szpuniti onoga cila, ono volo bozso, ka bi ocsa nasztaño vszeh pridocsih národov. Naj bi to lahko szpuno, dao njemi je k njemi szpodobno pomocsnico.“ Na koj je osznovo njo za pomocsnico? Na doszéganje onoga cila, steroga njim je poleg recsih szv. pizma Bog etak vűosznovo: „Rászte i povnozsajte sze i napunte zemlo!“ I po tom, naj bi hizsnoga zákona cil poleg bozse vole iszkala, blagoszlovo je njidva zákon i tak je njidva za tivárisa i tivárisico i za vretino cslovecsega zšivlenja poszlavo.

Hizsni zákon je tak od Bogá záto nasztávleni, naj bi sze po njem naplodo cslovecsánszki národ. Vu prvom zákoni steroga szta Ádam pa Éva vu paradizsomi pred Bogon szklenola, je Bog tak zrendelűvao, ka bi sze vu hizsnom zákoni *eden* moski z *ednov* zsenszkov do groba dolizavézao. Od Bogá preszvetleni Ádan je od szvoje zsené Eve eta pravo: Eta je zdaj csonta z moja csonte, meszo z mojega meszá. Záto odszlávi cslovek szvojega ocsó i szvojo mater ino sze pridrűzsi k szvojój zseni i bodeta dvá vu ednom teli. (Móz. I. 2. 23. 24.)

„Z ednoga je sztvoro Bog celi cslovecsánszki národ, naj bi prebivao na celój zemli“ — právi szv. Paveo. Cslovecse drűzstvo z familij sztoji, vu familiah pa jesztejo: sztarisje i deca. Familie fundament je pa hizsni zákon. Poleg bozse vole vu familii zákonszki sztarisje morejo szvojo deco szkrblivo goriodhrániti, naj bi vu etom

zsivlenji posteno i jákosztno zšivocsi szí zaszlűzsili to, ka bi njé Bog po etom zšivlenji gorivzeo vu nebésza, gde do za szvoje zemelszke trűde i dobra szlatko veszeljé, neszkoncsano blázsensztvo vzsivali.

Naj bi cslovek té szvoj poszledjen cil lezsej doszégno i szvoje vecsno zvelicsanje szebi zagvűsao, je szan Bog za taksega nasztavo hizsni zákon. Naj bi tak szpoznali, ka je bio cil bozsi vu nasztavlenji hizsnoga zákona, záo bodem vam razlagao od Bogá szhájajocsi hizsni zákon. Vzemte moje recsi gori z tak dobrin i pobožsnim szrecon, z kaksim bodem vam jaz od toga dela piszao.

X. Y.

Pijanoszt.

Premiszli, dragi prijateo! kak veliki kvár tebi naprávi pijanoszt, csi sze vnjo podás. Vzeme ti vsze postenje pri lűdeh, zapravis versztvo zdravje i zsvljenje, i szi nakopas sztrasno i neszrecsno szmrt.

Obprvim premislávli to isztino, ka ti *pijanoszt v zeme vsze postenje pri lűdeh*. Da sze pa od te isztine te recseh popolnoma prepricas, premiszli, kak govorijo vszi trezni lűdje od pijáncov. Ali szo ne vidi pijanec vszakomi treznomi csloveki nájudörnejši gresnik? Csi scsés komi dokázati, da je kaksi cslovek odören, zadösza je, csi právis od njega: Te cslovek je grdi pijanec. Csi isces hlápca za szvojo hizso i szpitávas drűge, kaksi je tisztí cslovek, steroga miszlis vu szvojo szlűzsbo vzeti, i csi zvedis da je pijanec, tezsko da bi ga kszebi v szlűzsbo vzeo. I csi sze miszli deklina ozseniti i csi zvedi, da je tisztí pijanec steroga szi scsé vzėti: vcsaszi sze njoj predűrih, da ga ne vzeme za mozsá, csi je li kolicskaj modra.

Rávno takso szodbo pové tűdi szv. Krizosztom od pijáncov, rekocs: „Pijánec je gnűszoba vszem szvojím prijátelom, zaszmeš szvojím szovrázsnikom, odören szvojoj drűzsini protiven szvojoj zseni, vszem nepreneszliv, celo

zádnji, kak nejma sztvár.“ Csi je pa rávno mozski pijanec odören, escse deszétkrát odörnejsa je zsenszka-pijanka. Od takse zsenszke govori szv. Düh: „Zsenszka-pijanka szvojega mozsá v hűde csemére napela i njena szramota sze ne dá prikrivati.“ Pijanoszt pa ne vzeme szamo neszrecsnim sztarisom, steri szo njoj odáni, vsze postenje pri lűdéh: liki tűdi njűva neduzsna deca morejo vszigdár njűv spot na szvojem imeni nosziti, ka nam po szvedocsi ete zsalsosztén zgléd.

Eden ocsa je szvojoj deci vsze vérsztvo zápio i zatem je v náj véksem szirmastvi mro. Stirje njegovi szinovje szo bili vszi odörni pijánci. Mati i eden szin szta kradnola i prisla v jecso, mati sze je pobogsala, szin sze je pa ne pobogsao. Tri cserih szo mogle szlűzsiti, pa szo bile dobre i trezne krscsenice. Edna je právila szvojoj vertinji: „Kak neszrecsni szmo posztanoli mi deca za volo zsganice! Kak szpostűvani i bogati bi lehko bili! Ali ka szmo zdaj i ka mámo? Nemamo nikaj drűgo, kak trdo letno plácsó; sztem sze moremo szirmasko oblácsiti: zakaj mé deklíne moremo szamé szkrbeti, ka nasa mati árendo plácsajo, tűdi njim moremo scse za obleko i hráno szkrbeti!

Od vszeh bratov nedobijo mati scsiszta nikaj. Ali za vszo to neszrecso nebi nikaj márales; zdaj pa glaszo zdehne i právi. O náj hűjse je scse to, da nasz je zsganica od vszega postenja priprávila. Mati i brat szta bilá zaprejtiva, ár szta kradnola; té spot moremo mé kak zavrzseno znaménje na szvojem cseli nosziti, da nasz je povszod szráam pred lűdmi: odvűpale szmo scse biti gda szpostűvane, csi sze rávno tak dobri i posteno zadrzsimo.“

Ob drűgim premislávli to isztino: *Pijanoszt vzeme tebi vérsztvo* o krscsenik, csi sze vűjo podás i te vu veliko neszrecso potiszne. Ali pa more inacsi biti, da je pijanec tűdi szíromák? Zakaj, csi je ocsa ali vért pijanec, nemeszto deci i podlozsdím delo kázati na krscsmi sze z

vinom nalevle, njegova deca i podložni pa manjarijo ali pa szlabo oprávlajo szvoje delo záto, ár nega nikoga prinji, da bi je vodo k deli, i za volo szla boga vérsztva ide vsze rakovo pot; szamo dug zmérom raszté.

Zse nisterni mládi vért je dobo od szvojih bogati sztarisov lepo pohistvo, dobro zemlo, preci zsvine i pénez sz hranjeni v omári. Ali kak hitro je zácsao piti i záprávlati je szfalila gotovina, i zácsno je trzsiti drévje njive i trávnike, i to je slo tak dugo, dokecs szo ga ne dugovje szpravili na kant, njemi zseni i deci pa szirmasko palico vroke dáli. — Csi je krscsanszki delavec pijánc, tak celi tjeden vrlo dela, i szí teliko zaszlúzsi da bi lahko szebe i szvojo drúzsino posteno prezsivo, ali v nedelo pa v pár vőraj vsze zapije, ka je celi tjeden zsűlavimi rokámi zaszlúzso. Kak sze pa njegovoj zseni i deci godi csi je má? Zsena i deca nemajo ne potrebne hráne, ne obleke, da bi mogli v cérkev i deca tůdi v solo hoditi. Csi pa szvojega ocsó, kakse potrebne recsi proszijo, szo biti csi szo ne vcsaszi tůo. Zato njegova deca betezsna, lacsna, bledoga obráza, vsze raztrgana, zamázana po celoj vėszi okoli lecsejo i kodivajo.

Tůdi krscsanszki hlápec je nisterni v mladoszti doszta zaszlúzso, ali bio je pijanec kak je ravnao szvojim vérsztvom? Ne da bi szí kaj prisparao za csasz szlaroszti i bolezní, vsze proti ali pa scse naprej je za zsganico ali pa za vino zdávao. Gda je pa ne mogeo vecs szlúzsi, je mogeo zeti vcsaszi szirmasko palico vroke, csi je pa z betezsao ga je pa mogla obcsina hrániti.

Veliko bogasztvo je za verta lepo poprávlena zsvina. Ali kak pa szkrbi pijanec za szvojo zsvino. On v kresmi neszrecsno zganico ali vino pije njegov konj ali vol pa na mrazi ali dezsdzsi za kolics privezani, trůden lacsen i zsében glavo na tla povesa, ali kak pravijo tobák pijé. Ne da bi zasztrádanomi konji malo szena ali ovsza kűpo, kűpi ráj szebi prevecs zsganice, da ga morejo na zádñje

kak zšivincse na voz djáti i nej moj zšivini zrocsiti, da ga domo pela; stero pa, csi escse kaj pri moci, neizre-cseno koné i neoszmileno bije.

Premiszli to isztino, da pijanec vsze vérsztvo zapije trezen cslovek szí je pa povéksa.

Voznik pela csloveka na szvojem vozi, i szrecsata pijanca, steri je komaj nogé presztávlao ednok na deszno pa na levo voznik; ga pozdravi i sze njemi prijazno nasz-mejé, i etak právi: „Te mozski je moj vucsenik i moj dobrotnik“. Te sze je tihinec tem recsam jako zacsüdúvao i né je steo vervati, njemi pa voznik to szkrivnoszt etak razlozsi: Obádva sszva vkúp szlúzсила, on je szploh pio, csi je li kakse péneze meo i je tūdi mené kpíjacsí nago-varjao, i je mené szkopca imenúvao, ár szem ne steo zsnjim piti. Ali meni sze je pijanac grsztio, zracsunao szem tūdi, csi vszaki dén eden gros zapijén, zadene na leto i den 18 ranski i 15 krajcarov. On sze je zmi-rom bole v dug zakápao, moje vérsztvo je pa z mirom bole rászlo. Kama szva prisla szami lehko razszodite. Cape po njem viszijo, jako sze je posztarao i vszi posteni lūdje szega ogiblejo: meni pa dobro ide; zdrav szert kak riba, man szvoje konje i povszod gé hodim v dobrom szpomini osztánem.

Neszreca njegova je kupica zsganice, stero szlednje zajtro szpijé, szreca moja je pa treznoszt, stera mi vszaki den prinasa gros i postenje pri lūdeh.

Pijanost vzeme tebi o krscsenik, csi sze vnjo podás, *zdrávje i zšivljenje*. Kaksi je zsalodec zsganice pivca? Vcsaszi po velikoj pijanoszti je nikak mro i gda szo ga zdravniki gor vrezali, ka bi poglednoli kaksi je njegov zsalodec, szo ovárali ka je bio vesz zsezsgáni, za csarnjeni, szivi, iz fala-csekov csarne krvi szprepleteni. Poglednoli szo pa ednok tūdi zsalodec zasztaranoga pijanca i te je meo popolnoma raka v zsaloci. Zsalocni rak je pa nájsztrasnejša, neoz-dravliiva bolecsina.

Zato pa tudi vecskrat csűjemo praviti, ka tiszti, steri je v zdravji nezmerno vino ali pa zsganico pio, more v betégi doszta trpeti, ár nikse pijacse zavzsiti ne more, ka na zádnje za volo zseje merje. Pa ne szamo zsalodec, liki tudi drűga znotrasnja dela pokvári csemerna zsganica, poszebnó plűcsa, jetra, ledvice, szrcé i mozgáne. Eden pijanec je meo poszebnó mocsen zsalodec, i sze je norca delao gda szo njemi drűgi pravili náj sze ogible pijacse da ga bolezen i szmrt ne zaszácsi. Ali ka sze zgodi? Na nágloma merje i zdravniki szo najslí, da szo njegove ledvice bile szkrvjov napunjene, pa tak oszlableue, da szo sze pri nenavadnom pripogibanji pretrgale, krv sze je ponjih razlejala i on je mro. Pri mladi lűdeh sze doszta-krat na ráhla plűcsa lűzse csemérna zsganica, i sze jih prime jetika.

Ali pa miszlis, dragi prijateo! da sztrah pred blíz-njov szmrtjov pri zasztaranomi pijanci kaj pomága? Szcsiszta nikaj. Premiszli ete zsaloszten zgled to isztino teh recsih. Zdravniki szo ednomi betezsniki pravili, csi sze pijanoszti zdrzsi, stera njemi je vodeni beteg navlekla, da sze vcsáka vecs kak 60 letno sztaroszt, csi pa nede zmén-ren pa de komaj zsivo tri tjedne. Pa ka je odgovoro trdovrátni pijanec? „Raj scsém tri tjedne jako piti i zate mrejti, kak pa do 60 leta trezno zsíveti.“ Gledaj dragi prijateo! od toga pride, ka dnesz dén lűdje tak vizzoke sztaroszti ne vcsákajo, kak vsztari csaszih, gda szo prav zmerno zsíveli i vecskrát szamo vodo pili. Zgodi sze vcsászi, da kaksí zsganico pivec sze tudi vcsáka sztaroszt, ár má poszebnó trdo narávo. Ali keliko lepszó sztaroszt bi sze pa vcsakao csi bi zmerno zsivo.

Iz zgodovine szv. materecérkve.

Szveti Anton ino szamosztansztvo.

Kak szmo vam zse pri zsvljenji szv. Pavla püs-
csavnika popiszali, szo zse vu trétjem sztoletji
vnogi bili, ki szo za volo preganjanja krsztse-
nikov pa tüdi za volo pokore v püscsavo odísi
poleg példa Krisztusove i szv. Ivana krsztitela ino szo
tam zsvieli med posztom i molitvov dalecs od kricsa i larme
vszakdenésnjega szveta.

Med osztrim posztom i molitvov, med jocsom i zdi-
havanjom szo delali eti püscsávnice pokoro za szvoje
grehe ino szi szpravlali miloscsso bozso.

Lüdsztvo je njé za anakorete zvalo, stera recs takse
lüdi pomeni, ki vu szamoti zsvéjo. Pred lüdsztvom szo
vu velkoj császti bili. Lüdsztvo, csi je za ednoga taksega
kde zvedilo, je vu velkih processijah hodilo k njemi, do-
kecs sze on ne navolo vnozsine ino sze je dale ogno vu
püsztlino na nepoznano meszto.

Onoga vremena, kda je szv. Pavel püscsavnik osz-
tavo hizso szvojega szvaka ino szesztre pa je odiseo vu
szvojo szamoto, sze je narodo eden decsak vu Egyptomi,
vu Koman zvanøj obsini po imeni Anton, steroga szta-
risje, kak bogabojécsi lüdjé szo deteta ne püsztili inan

nikdar, kak szamo vu cerkev tak, ka sze je dete Anton nancs csteti pa piztati ne navcsilo ino je tak privajeno gratalo szamo biti, ka szi je niksega drűzstva ne ziszka- valo te tűdi, kda je zse vėkse gratalo.

Anton je 20 let sztar bio, kda je zgűbo szvoje dobre sztarise ino prekvzeo njihovo vėrsztvo ino z njim tűdi szkrb za szvojo máló szesztrico.

Eno sėszt meszecov je moglo pretecsti, kda je Anton ednoga dneva vu cerkev sztopivsi zacsűo recsi Krisztusove: „Csi scsės popolen biti, idű, odaj, ka mās pa daj szirma- kom pa bos te meo kincs vu nebėszej pa te hodi ino naszledűj mene!“ (Mat. 19, 21.). Ete recsi, stere je Jezus nikda bogatomi mladenci pravo, szo ga genole vu szrci, ar je on tűdi preci bogat mladenec bio.

Soo je pa je razdelo szvoje imanje med szoszedami szvojimi, gibajocse sztvari je odao, pa je peneze razdelo med szirmakami, szamo szesztrin tao je obdrzsao ino njo pobožsnim devicam v obrambo dao. On szam je pa odiseo vu pűscsavo ke dnomipűscsavniki, za steroga szta- nűvanje je znao.

Pri tom pűscsavniki je Anton jάko osztro zsvljenje zacsno. Delao je mocsno od űtra do vecsera jo je pa vszaki den szamo ednok: na vėcsar malo krűha. Pio je drűgo nikdar ne, szamo vodo. Vcsāszi je 2—4 dni szamo ednok jo. Szpao je malo na golej zemli, ov tao nocsı je pa klecsės bogamolo, ar je po taksoj poti steo pűscsav- nikom szpodoben gratati. Sztaresi pűscsavnicje szo z csűdi- vanjom glėdali mladoga Antona ino szo njemi med sze- bom ime „Bogilűbezniv“ dali.

Nego za toga volo szi niscse naj ne miszli, ka je Anton vu tom osztrom zsvljenji vcsaszi duseven mir nai- seo. To je pri csloveki ne mogocse. Szkűsujave vszaki cslovek more presztati pa ne tiszti je blazseni, ki ne ima szkűsnjav, nego tiszti, ki oblada szkűsnjave.

Nas Anton je vnoge i mocsne meo. Poszebnı proti szvetoj csisztoszti ga je satan doszta szkűsavao. Nego Anton je szrecsno obladao vsze z pomocsjov bozsov. Za to Antona z ednov szvinjov malajo, steroj on zapovedao pa ne ona njemi. Pa tűdi z ednim zvoncsekom na ednom bati — steri je znamenje predrāmnenoszti. Naj bi sze bole ogno poznanoga kraja, je odiseo globle notri vu

püscsavo med brege, kde je vnogo grobov bilo vu brege zoszekanih, kama njemi je eden prijateo prineszeo szkri-voma to najbolje potrebno hrano. Húdi dúhovje szo ga szem túdi naszledúvali ino szo ga ednok celo zibili, kda szo vidili, ka njegove dúse nemorejo na greh negnoti. Prijateo njégov, ki njemi je jeszti noszo, ga je ednok kak mrtvoga naiseo pa ga je vu edno cerkev odneszeo, kde je Anton do polnoci kak mrtev lezsao.

Na zadnje je li odpro ocsi ino je proszo lúdi, naj njega nazaj odneszéjo med brege vu grob, steroga je za sztanúvanje núcao. — Pa csi li, ka je nikaj moci vecs ne meo, je satana znova zvao na boj. Pa je satan priseo z szvojimi tovarisami vu podobaj divjih zverin. Oroszlanje, medvedje, leopardje, vivolje, vucjé, kacse, szove, opice szo prisle naednok ino divje órjale okoli njega, ka bi ga zapravile. Nego Anton sze je ne presztrahso, liki je mirovno dale molo. Na ednok szo szamo odisle zverine ino Anton je eden trak vido odzgoraj pa je etak zkrikno: „Kde szí bio, moj Jezus, pa zakaj szí mi ne prvlé na pomocs priseo?“ Te njemi je na to eden glasz odgovoro: „Jasz szam tú bio, szamo ka szam steo tebe na probo djaszti. Za to, ka szí eta presztao, bom vszikdar z tehom ino razsirím glasz Imena mojega po celój zemli.“

Na to je Anton z nova na kolena szpadno ino od toga csasza mao je vecs ne meo tak mocsnih szkúsnjav.

Petnajszet let sze je vojúvao Anton tak na tom meszti pa sze je te odlocso, ka de escse globle so notri vu püscsavo.

Satan sze njemi je vu tom protiposztaavlao ino njemi je dao ednok edno szrebrno szkledo, ednok pa zláte naidti na poti, nego Anton sze ne prigno po eta dugovanja pa sze ne dao od szvojega nakanenja odpraviti. Odiseo je prek Nilus potoka pa je tam podrtine edne velke zidine naiseo, vu sterih szí je sztanúvanje zebrao. Bili szo vnogi, ki szo za njegovo sztanúvanje zvedili ino njega hodili csaszti pa od njega tanacse pitat, nego on sze je 20 let nikomi ne pokazao. Dveri szí je z ednim velkim kamnon dolizapro pa odzaja za dverami sztojecsi je odgovarjao vúnisztojecsim. Zsivo je pa z onih krúhov, stere szo njemi prijatli vszako leto dvakrat prineszli ino prek sztene zlúcsali. Kda je zse 35 let tak zsivo, szo ga prijátli proszili,

naj zse ednok vöpride z szvojega sztanüvanja. Kda je vösztopo, szo sze vszi zacsüdivali, ka ga je vnogi poszt i szamota ne zmantrala, ar je dobro vövido ino veszeloga obraza bio. Zdaj szí je vucsenike nabro okoli szebe, stere je vesio. Tüdi vnogo drüghí lüdhí je hodilo k njemi po tanacse pa betezsnike szo noszili k njemi, stere je vracso. On pa njegovi vucsenicje szo vszaki szvoje sztanüvanje meli, nego molit szo vküp hodili, za to szo sze za szamosztance zváli. Pa to je bio prvi zacsetek szamosztan-szkoga zsvilenja.

Kda je za casza Maximinus caszara l. 311-ga pre-ganjanje krscsenikov vövdarilo, je Anton osztavo szvoj szamosztan pa je odiseo vu meszto Alexandria, kde je krscsenike na szmrt szprevajao pa hodo je tüdi vu drzsavne rüde tolazsit vlovlene krscsenike. Nazaj domo sze je te povrno, kda je preganjaji krscsenikov konec bio.

Glasz njegove szvetoszti sze je vszikdar bole sirio med lüdsztvom, dokecs sze je on znova ne odlocso, ka de dale so notri vu püscsavo, naj bi sze vnozsiue lüd-sztva ogno. Odiseo je dalecs pod eden breg, kde je znova zacsno szvoje poszte. Jesztvino szo njemi gosztolübni arabci ino njegovi prijatelje poszkrbeli. Ár je pa ne steo nikomi na teher biti, szí je szproszo edno motiko, edno szekiro pa zrnje pa je pod bregom z tem zacsno zemlo obdela-vati poleg edne vretine. Z lisztja palme, sterih je okoli vretine vecs bilo, szí je delao obleko ino tüdi drüga du-govanja, stera je te meno za potrebna dela pri onih, ki szo ga glédat prisli. Po taksem je on tam püscsavo za rodovitno vesino pa csi ga je sto pohajat priseo, ga je celo dobro drzsao z pridelkami szvojih rok. Vu zacsetki szo njemi divje zverine doszta kvara delale, nego tü szí je on csüdno pomagao: vu imeni Jezusovom njim je prepovedao kvar delati pa je od toga mao mir meo. Na-szado je tüdi trszje pa drügo drevje, csi li ka je szada vzsivati ne steo do 65-ga leta szvojega zsvilenja, kda je zse szlabesi gracsüvao pa szo ga prijátli i vucsenicje na-gucsali, naj kaj olja ino zelenoga száda vcsászi tüdi vzeme k szebi.

Glasz szv. Antona, ki je nikdar ne v solo hodo ino z csizta nezvucseno gorizraszeo sze je pomali tak razsiro, ka szo celo pri caszarovom dvori gucsali od njegove po-

bozsnošti ino od njegove od Boga preszvetljene pameti. Szam Konstantin caszar pa njegov szin szta njemi pizma pizsala, vu sterih szta sze vu njegovo molitev preporsala ino ga za tanacs proszila. Ober toga szo sze vszi drügi csüdivali, szamo Anton ne, steri je mirovno pravo: „Vladarje etoga szveta nam pizma posilajo pa zakaj sze krscsenicje za volo toga csüdivajo? Raj sze ober toga csüdivajte, ka je z nami szam Bog z szvojim szvetim Szinom gucsao. Isztina, ka je med menov i caszarami velki razlocsek sztalisa, nego edno pot szmo meli vszi na ete szvet pa edno mo meli vszi z etoga szveta.“

Zaprva je nancs ne steo odgovoriti caszaroma, nego na szlednje je li pizsao njima edno pizmo, vu sterom jihva je pohválo za to, ka tak verjeta vu Krisztusi. Proszo jihva je, naj sze ne zviszita vu szvojoj caszti, nego szii naj zmiszlita, ka de ednok Jezus szodo ober njidva. Preporsao njima je tüdi krotkoszt ino szmilenoszt proti podvrzsencom ino szmilenje proti sziiromakom.

Pücsavo je zavrgeo obrvim te, kda je v Alexandrio hodo za volo preganjanja krscsenikov. Drügocs je hodo na prosnjo szv. Athanasiusa, ka bi pomiro arianca ino potrdo krscsenike vu njihovoj veri. Pri toj priliki je na velki haszek bio szvetoj veri proti ariancom. Ob tretjim je hodo na prosnjo niksiih voznikov, steri szo ga proszili, naj je pri szodniscsi zagovarja. Ovacsii je ne lübo cslovecsa tovaristva pa csi szo oni, ki szo ga obiszkvat hodili, duzse steli pri njem osztati, kak je potrebno bilo, sze njemi je tüdi ne vidlo. Je rad pravo szvojim vucsenikom: „Kak riba, csi je duzse casza na szühom, preide, tak tüdi szamosztanec mlacsen posztane, csi z szvetom doszta ma; za to moremo mi sze nazajpacscsiti k nasim bregom, kak riba k vodi.“ Vu sztarosztii 90 let je poiszkao szv. Anton sz. Pavla, kak szmo zse popiszali.

Proti konci njegovoga zsvilenja sze je napunila pücsava okoli njega. Vnogi szo prisli naime naszledüvat njegov zsitek ino pokoro delat. Antona szo szii za szvojega prednjega zebrali, ki je njé vcio na najvekse znanje: Kak more cslovek szamoga szebe i szvoje naszladnoszti obladatai.

Vszako szküsnpjavo oblada, ki sze szam vu szebi ne vüpa nikaj, vu Bogi pa neszkoncsano vüpanje ma.

Ka ma na nasz pridti, to ne zizkavajmo, nego sze bozsemi ravnanji dajmo z cela prek.

Kde koli hodis, mej Boga pred ocsmi, kajkoli delas, pitaj szv. pismo za tanacs; kde sze sztavis, ne hodi prerano tamodnet.

Ne vüpaj sze vu szvojoj pravicsnoszti; vüzdaj szvoj jezik ino zsalodec. Ka je pa zse minolo, to te pa naj ne trapi.

Tak nam je szv. Anton ne szamo pelda, nego tüdi vucsiteo, steri je jezere preszveto z szvojim vcsenjom.

Na szlednje je tüdi priseo konec njegovoga zsvljenja. Szvojim vucsenikom je zapovedao, naj ga na nepoznanom — szkrivnom — meszti zakopajo, ka ga ne bi balzamerali, kak je tam v Egyptomi navada bila. Na to je opominao njé na jedinoszt ino mir pa je varüvao od arianszke blodnoszti pa je na szlednje etak pravo: „Z Bogom, deca moja! Anton ide, pa ga ne bode vecs privasz.“

Vmro je 105 let sztar, z sterih je 85 vu püscsavi prezsivo. Pri szprevodi njegovom sze je 6000 njegovih vucsenikov vküp nabralo. On je bio prvi ki je szamosztance na vküpno zsvljenje szpravo, za to njega za ocsaka szamosztancov zovemo.

Bassa Ivan

Najvéksi potresz.

Gda je vu sztlárom zákoni Bog na znánje dáo Ábrahými, ka Sodomo i Gomorrho za volo grehsnih prebiválcov sz ognjom na nikoj szprávi, te sze je Abraham zacseo bojati za szvojega bratanca, Lota, steri je tůdi v Sodomi prebivao. Abraham je zato proszo Goszpoda Boga, naj ne kastiga pravicsnih z grehsnikami vréd. I szmileni Bog je obecsao njemi, ka csi sze znajde v Sodomi 10 pravicsnih, tak sze za njih volo szmilůje celomi meszti. Da je pa v Sodomi niti 10 pravicsnih ne bilo, záto je Bog na drůgi den zsveplo i ogen pűszto na meszto.

Tak je Sodoma i szoszedno meszto, Gomorrha zgorela. Na szlednje je escse zemla prepádnola pod temi mosztami i voda je vdárila iz zemle i na meszti teh bogatih i lepih várasov je nasztanolo mrtvo morje.

K toj prigodbi szpodobna neszreca sze je zgodila leta 1902. na den Vnébosztopenja Krisztusovoga na Martinik otoki. Glávno meszto toga otoka je bilo Szen-Pier váras. Poleg toga meszta je sztláo viziki breg Mont-Pelé,

steri sze je na on den na ednok odpro i z zsarjávov lávov (ono, ka ognjeniki vömecsejo, sze zové láva) je zaszipao celo meszto Szen-Pier.

Pri toj neszrecsi je 30 jezero prebiválcov Szen-Pier várasa najslo szmrt. — Ki szo vujsli, szo pripovedávali, kaksí grozoviti grehsniki szo prebivali vu tom városi. Na Velki Pétek szo na spot Krisztusovomi trplenji edno szvinjo na krizs obeszili, potom szo jo pa pojeli. Tak szo name-nili csiniti túdi na den Vnéboidenja Krisztusovoga; ali toga njim je zse Bog ne dopúszto. Ár na té den pred poldnom ob 8. vöri szo szkoro vszi prebiválci várasa pod zsarjávov lávov szmrt najsli. Bog dugo trpi i csáka na povrnjenje grehsnoga csloveka, ali ednok sze mera njegove potrplivoszti szpuni.

Szpodobna szodba je zadela zdaj na Jánosovo, toje 2a. decembra Meszina i Reggio várase i veliko krajino okoli teh meszt. Prle najlepsa krajina Europe, gde szo sze citroni i naransi zorili, je zdaj szpodobna velikomi pokopaliscsi. Med Itáliov i Sziciliov je eden morszki kanál (csatorna), steri je szamo pár kilometrov siróki. Na sze-vernoj sztráni csatorne na Kraji Szicilie je pa lezsalo veliko meszto Meszina, stero je racsunalo 160 jezér pre-biválcov. Vu toj krajini je 27. decembra zaütra ob 5. vöri sztrahsen potresz nasztano, steri je vu ednoj minuti na kúp porúso Meszino i Regio i vsze szoszedne vesznice. Zemla sze je dosztakrát zandrügim szihno sztroszila. Po-tresz je tak szilen i mocsen bio, ka sze je voda iz morja na 10 metrov visziko zdignolai zalejala celo Meszino.

Ki szo zsivi vujsli iz té neszrecse, právjio, ka je po-tresz sz táksim ropotom priseo, dabi iz jezero kanonov sztre-lali i z jezero trombetami trombetali i da bi vsze divje sztvari szvejta na ednok tulile i trobile. Meszina váras sze je celi porúso, cérkvi, klostri, spitálje, kaszárne, zednov recsjov: vsze imenitejse zidine szo sze porúšile.

Csüdno, ka je szamo cérkev szvétoĝa Andrása Ave-linszkoga cela osztála, stero je oblászt zse pred ednim letom dála zapreti, ár sze prej scsé porűsiti. Najvéksi del prebivalcov je szmrt najseo pod razvalinami. Dv regi-menta vojkov je tűdi vmrlo pod porűsenimi kaszrnami. Rvno tak Reggio vras je tűdi ednki posztano zemlov. Priblizsno 200 jezr lűdih je najslo szmrt vu toj neszrecsi. Ki szo vujśli, neimajo nikaj. Nocs je bila, lűdj szo escse szpli. Niscse je nikaj ne mogeo vneszti. Szrecsa, csi je sto vu nocsnoj opravi szvoj goli zsitek rejso.

T potresz je te najvéksi bio med vszemi, stere szvejt pomli. Najmre telko lűdih je pri ednom ne najslo szmrti, kak pri tom. Na otoki Szicilia je zse vecskrt bio potresz : leta 1693. je tű 90 jezr lűdih najslo szmrt vu potrszi, leta 1783. pa 100 jezr lűdih. Vnogokrt imenűvan potresz na Portulglszkom v Liszabon vrasi leta 1755. je 32 je-zero lűdih bujo. Leta 1868. je v Szrednjoj Ameriki bio veliki potresz, steri je 40 jezero lűdem vzeo zsitek.

Od vszeh teh potrszov vksi je bio potresz na Ja-panszkom leta 1730., vu sterom potrszi je 130 jezer lűdih zgűbilo zsitek. Ali escse bole sztrahsen je bio t talianszki potresz, steri je Meszino, Reggio i veliko okolico na nikoj szpravo. 200 jezero je mrtvih, 350 jezero ranjenih, 50 je-zero obetezsnih, dvejezero jih je od velikoga sztrha od-norelo, toje : pamet sze njim zmejsala. 3500 dec je zgű-bilo szvoje sztarise. Konjv, krv i drűge mrhe je 500 jezero vkraj.

I t neszrecsa je ne kksa szlepa igra nature bila. Vsze to sze je ne kak nedovedocs zgodilo. Nego to je isztinszka bozsa szodba bila ! Kak je Bog nigda grehsno Sodomo poszipao z gorcsim zsveplom, i kak je pred 6 letami meszto Szen-Pier zaszipao z lvov Mont-Pel ognje-nika : tak je t potresz tűdi bozsa kastiga bila. Vu pri-morszkih mesztaj je lűdsztvo poprek jko pokvrjeno. Ali

vu Reggio i poszeбно vu Meszina várasí je vise mere bilo pokvárjeno, prevzétno i neverno. Mera sze je szpunila, nit neszkoncsane bozse potrplivnoszti sze je vtrgnola. Bog je szodbo drzsao nad grehsnimi lűdmi i bozsa szodba je sztrahsno bila. Keliko jezér lűdih sze je vecsér szmrt-nim grehom vu szrci leglo v posztelo? I na kaj szo sze prebűdili, gde szo sze prebűdili? Vu Meszina várasí je bila edna bozsna, neverna novina, stera sze je vszigdár norca delala iz krsceanszke vere. Tá novina je na Bozsics, na Szvétiden prineszla eden versos, vu sterom je to bilo: Dete Jezus, csi szí ti Bog, pa dobrim dáre prineszés na den tvojega rojsztvá, prineszi nam za dár eden potresz. I ovo na trétji den po Bozsicsi je priseo potresz. Sto nebi szpoznao vu tom bozse roke? Kak bozsno lűdsztvo je prebivalo vu Meszina városi i okolici vidimo tűdi z toga, ka szo vnogi, ki szo zsívi osztali, po potrszi zacséli ropati po várasí, mrtvecom i ranjencom szo doltrgali ringlne, prsztanke, lancseke i zsepe szo njim preiszkávali. Zsandárje i vojáki szo mogli sztrelati na té grozne ropare i tak szo je komaj odegnali.

Zdaj po celom szvejti milodáre pobirajo za tiszle, steri szo szvoj zsítek resili, i za novo gorzidanje várasov. I to je lepo delo, ár je delo krsceanszke szmilenoszti. Ali od toga doszta bole potrebno bi bilo bozso pravico, krsceanszko vero brániti; tákse piszátele, steri proti veri i pobožnoszti pisejo, v temnico zapreti; zapelávce, steri drűge na razvűzdanoszt hujstijo, osztro kastigati.

Ár csi de v Meszini znovics tákse bozsno lűdsztvo prebivalo, kak do zdaj; csi do tam pokvárjenoga szrca piszátelje znovics lehko bláznili Boga vu novinaj: tak do szmileni lűdjé zdaj zaman vkűp dávali szvoje milodáre; ár pride novi potresz, ali drűga bozsa kastiga, stera me-szto znovics na nikoj szprávi.

Tá zsalosztna prigodba nam dá priliko na vnogo

dobro premislávanje. Precstimo evangelium 24. nedele po Riszálaj, i prve adventne nedele. Jeli sze je ne rávno tak godilo v Meszini kak je Goszpon Jezus tũ naprej povedao ?

Tak sztrahsna je bila tá bozsza szodba, stera je szamo edno málo krajino zadela, kak sztrahovita pa bode ob-esinszka szodba celoga szvejta ?

Sz—cs.

Premislavanje na den Szvecsne Bl. D. Marie.

da bi sze szpunili dnévi ocsiscsavanja Marie poleg pravde Mojzesove, neszli szo Jezusa vu Jeruzsalem, gda bi ga posztavili pred goszpodna, kak je pizsano vu právdi goszpodnovoju. (Lükács II)

Bl. D. Maria szpunila právdo ocsiscsavanja po narodjenji ino mi szí premiaslvajmo na denésnji szvétek to, iz steri zrokov je csinila.

Sla je Bl. D. Maria vu Jeruzsalem na ocsiscsavanje.

I. Naj tem szlabim szpáke ne da

II. Naj bozso volo popolno szpuni

III. Naj szpodobno csini, kako je csinio njeni Bozsi Szin.

3 „Vsze je meni szlobodno, ali ne je vsze hasznovitno meni csiniti“. Vsze je csloveki szlobodno csiniti, ka njemi njegova dűsnaveszt ne prepovidáva, ka njemi dűsnaveszt na ocsi ne vrzse. Ali vsze ono, ka je vu dűsnoveszti ne greh, je ne tanacsno csiniti, ár je ne hasznovitno, csi najmre sze drűgi szpácsi na mojem deli, stero, vu szebi ne greh. Za isztino dobro neszmmo zato csiniti, ka naj sze szvejti, vidimo nego naj sze Goszpodnomic Bogi dopadnemo, ali na lűsztvo tűdi moremo paziti naj njemi szpake nedamo, ar vszakoga duzsnoszt drűgoga na dobro podpirati, nej pa vu drűgom to dobro ka vu szebi má doli rűsiti. Zato pravi Szveti Pavel Apostol „Trdite sze dobro csiniti ne szamo pred Bogom nego pred lűsztvom tűdi“ (Rim. 12. 17). Ino na keliko je pazo te Veliki Apostol na to, naj szvojemi blizsnjemi szpáke nedá, govori: „Csi pa kaksa rhána szpácsi brata mojega, nigdár bi ne vecs jo mesza“. Csi bi sze najmre szpácsili oni iz zsidovszke vere povernjeni kristjani, ka iz pogansztva povernjeni kristjani zshivajo takso rháno, stera je njim dovoljena ali zsidovom prepovedana bila, te píse raj bi vu mojem zsitki nigdár ne té rhane jo kak mojemi blizsnjemi szpako dal.

Ino zdaj gledajmo na D. Mario zakaj je szpunila Ona to právdo Mojzesovo stera je napre piszala ocsiscsavanje. Za Bl. D. Mario je tá právda ne bila dána, ar je Ona kak Devica poprijéla ino porodila. Zagvüsno bi sze lahko vö zéla od te pravde, ár je njeno matersztvo z vün nature réda bilo.

Bilo Njoj dopüscseno to, ár je vö bila vzeta od ete pravde, ali ne je to za tanácsno delo najsla za zsidovov volo. Zsidovje szo najmre znali ka je porodila, ali ka je ona popolno Devica to szo ne znali. Ali zakaj je ne pravila njim to Bl. Devica Maria: „jasz szam csiszta Mati Bozsa Mati, ne szam podvrzsena pravdi ocsiscsavanja.“ Zakaj je to ne pravila? To je ne dopüsztila Nyoj, njéna poniznoszt, tak govoriti, tak szebé vhaliti. Nej je te drügo osztalo, nej je mogla bogse csiniti, kak szpuniti právo, stera je ne na Bl. D. Mario szlisala.

Navcsimo sze iz djánja Bl. D. Marie, ka kelikokrat moremo popüsztiti csi rávnok pravico imamo, naj szamo nasemi blizsnjemi szpáke nedamo, ino kelikokrat moremo csiniti takse ka je ne zapovedano ka naj nasega blizsnjega ja neszpácsmo ja na greh na zapelamo. Ne govori zátok krsztcsanszka düsa: pravico imam lahko csiním, ne govori zato, to szam ne duvsen csiniti, mores csiniti, mores té csi bi tvojemi blizsjemi ovak szpáko dal. To zsele od tébe lübezen do blizsjega, ino steri to neszpuni za volo szvoje szebiesnoszti on uema lübezni do Goszpodnoga Bogá.

2. Bl. D. Maria je szpunila právdo csi sze je ta právda Njé rávnok ne dotikala, naj nam peldo da na podlozsoszti, na isztinszko popolno podlozsoszti.

Ki to fecsini ka je duvsen csiniti, on právdo szpuni, ino tak sze greha nepodlozsoszti ogne. Ki pa to ka more csiniti csini iz lübeznoszti do Goszpodnoga Bogá, on ima jákoszt podlozsoszti. Ki fecsini kaj taksega, ka je csiniti ne duvsen, csini zatoga volo, ár zná ka je to Goszpodnomi Bogi prijétno csi je rávnok ono ne Goszpoden Bog osztro zapovedo, on ima popolno podlozsoszti vidimo mi pri Bl. D. Marii. Ona szpuni pravdo ocsiscsávanya, ne za toga volo ka csi bi ne szpunila té bi gréh fecsinila, ne! Szpuni zátok ar je to Goszpodnomi Bogi jáko prijétno bilo. Jeli je dönok ne prijétno bilo Goszpodnomi Bogi, viditi,

kak sze ta zmoszna csiszta Devica ponizi ka kak edna grehsna zsenzka sze podá vu cerkev ta nescse pred szvetom vecs biti kak pa drüge, csi je ravnok kralica Nébe ino zémle!

Ne je bilo prijetno Goszpodnomi Bogi viditi ka B. D. Maria ne gléda na szvojo csészt naj szamo Goszpodnoga Bogá zselenje szpuni!

Zatok nigdár ne govori krszcsanszka dűsa „nefcsinim vecs ino drűgo kak szam duzszen, té szam tak od greha odszloboden! Doszta je ka je Goszpoden Bog ne osztro zapovedao ali dőnok je jáko prijetno pred njim. Ino ti nikaj nescses csiníti za Njega volo, ki je té najvėkse lűbezni vrejden? Ne je zapovedano na pėldo ka csi poleg cerkvi mimo ides (povejmo na delo) ka naj notri ides ino molis. Ino dőnok na keliko je to prijetno, kakse veszelje je to lűblenomii Jezusi csi na nisterne minute notri sztopis ino Njega vu Oltarszkom Szvesztvi szkritoga molis. Ino bi ti krszcsanszka dűsa tak trdoga szerca bila ka Goszpodnomi Bogi nescses recs dati, kak szi duzsna ąati, ár csi nedás té greh fcisinis?

Kak? Oh csi bi tebi Goszpoden Bog szamo teliko dao keliko je ti duzszen dati (najmre nikaj ti je neduzszen dati) oh kaksi szíromak bi ti bil! Zátok proszi Goszpodnoga Bogá obilnoszt steri to prikazse, tak ka ti bodes tűdi obilen vu dobri delaj, ka doszta krát takse fcsisinis, za trpis za Boga volo ka jus imas ne trpeti.

3. B. D. Maria sszpuni pravdo ocsiscsavanja, naj szpodobna posztane kszvojemi Szini.

Vu drűgi razmeraj dosztójno, ka naj szin naszledűje szvojo mater, ali eti, eti je Mati naszledűvala szvojega sziná. Ka je to B. D. Maria csinila ka szi Jezusa za szvoj predkejp vzela, kázse njeno celo zsvilenje, stero je edno gledalo bilo zsvilenja Jezusovoga.

Záto pozdravlamó B. D. Mario vu lauretanszkój litanii: Gledalo pravice! ár je kszvojemi Szini — ino to je „Pravica“ po sterom vszi sze szpravicsamo — popolno szpodobna posztánola. Szvéta Devica je vidila kak je njeni lűbleni Szin na oszmi den szvojega narodjenjá szpuno právdo obrezavanja, csi je rávnok od toga vővzėti bil, kak bi té B. D. Maria lehko dvojila na tom ka naj právdo ocsiscsavanja szpuni, csi je rávnok tá právda njo ne do-

likala, ino csi glih to szpuniti Nyoy kroto zsmetno szpadnolo ?

Oh! ti krsztesanszka dūsa! ki dvojis ka koga naj naszledūjes jeli tvoja pokvarjeno naturo, jeli té zapelivi szvejt, jeli lagojo peldo escse lehko tvoji naprej posztávlenih, jeli kaj naj csinis kak drūgi csinijo ali kaj naj tá nihás, kak drūgi tá nihájo zanemarajo, oh te pogledni na Jezusa peldo ino pitaj szí odszébe: Ka bi csinio lūbléni Jezus vu táksi okolnosztaj vukaksih szam jasz. Pitaj ka je szpodobno Jezusovoj példi?

Ino csi to najdes, csi to zsé znás, te ne gledaj na nikoga, drūgi naj csini ka scsé, naj zsvi kak scsé, ti hodi za Jezusom, naszledūj njegovo példo. „Peldo szam vam dao-goveri lūbléni Jezus — naj tak csinite kak szam jasz vam csinio.“ Jan. 13. 15. „Ki mené naszledūje ne hodi vu kmici, nego de imo szvetloszt zsitka (Jan. 8. 12). Jasz szam pot pravica, zsvilenje (Jan. 14. 6.) govori lūbléni Jezus ino tō je pravica! Za gvūsno! mi nezablodimo csi mi to csinimo ka nam nas pred kejp — Jezus kazse, naj dela csi cejli szvejt nacsí kak Jezus, mi mo záto dōnok na onoj poti hodili stero nam Jezus kazse, na steroj je Bl. D. Maria hodila, na steroj szv. Apostolje ino Szvetci Jezusa naszledūvajo; ár je szvejt preminlivi ino je jálen Jezus je vszigdar vednaki duesz, vūtro na veke. Amen.

Lenarsich Mirko.

Drobis.

Racsun od szmrti. Po véksih faraj sze vszaki dén vecskrat glászijo zvonovje, po mensih pa koncsi vszaki drūgi — trétji dén oznanūvajocsi lūdem, ka sze je znova edna dūsa odlocsila od szvojega tela ino sze je podala vu vekivecsnoszt, kde na njo csaka placsa, ali kastiga poleg vaszlūzska. Jeli szte szizse premislavali od toga, kelko lūdih vmerjé na szveti vszako leto? Zsivocsih je poprek 1500 million. Z teh poprek vmerjé vszako leto 50 million, vszaki den 138 jezero, vszako vero 5700, vszako minuto 95. Vszako minuto poprek szto lūdih ide pred sztolec osztroga szodca, ki kak nikaj ne osztavi brezi placse, tak tūdi nikaj ne brezi kastige. Cslovek malo szizpremiszli to.

Nove velke neszrecse glász nam pride zdaj zse z vogrszkoga, ne z taljānszkoga. Poleg Veszpréma vu Ajka obcsini szo rūde, vu sterih sze kamen kopa za kūrjenjé (steinkol). Tū sze je zgodilo na szredi januara meszeca, ka sze je eden vecsér csemérni gaz, steri jə rūdo napuno, vuzsgao ino 56 szizromaski delavcov sze je zgorelo ino zadūsilo.

Neszreca za neszrecsov, lüdszvo pa dale zshivé, kak prle. Ki nikoga ne zgübo vu neszrecsi, on poszlühne, poglédne meszto i neszrecsne, csi má ob csém pa te dale ide, kak csi sze nikaj ne bi zgodilo. Jeli szí sto zmiszli tüdi na bozso roko pri táksih dogodbaj?

Veszéli glász csüjemo z francuszkoga, poleg steroga sze tam katolicsanszko lüdsztvo na szlednje li genolo ino zdaj od obesine do obesine delajo drüzstva, drzsijo szpravisca ino vszi, ki vu drüzstva notrisztopijo, oblübijo, ka do vu vszakom duguvanji poleg szvoje vere zshiveli ino ka vcsinijo, vsze, ka je potrebno, ka szv. matercerkev na szvojoj zemli znova goripodignejo. Malo prekeszno zacsinjajo, nego bogse je keszno, kak nikdár. Kelko nevole bi sze resili, csi bi vsze to treszeti, ali szamo dvajszeti let prvle zacsnoli!

Zavecsó düso má vnogi cslovek, ki sze nanes prekrisziti ne vüpa na zvonenje ali okoli jesztvine, csi med drüge lüdi pride. Na példo krscsanszke batrivnoszti nam szlüzsi vu tom tali glaszoviten irszki predgar Burke Tomás, ki je szvoje molitve vnoöokrát prisziljeni bio po poti na kolaj i po zseleznicaj moliti za volo vnoöih poszlov.

Zgodilo sze je, ka je ednok z vecsimi vküper tüdi eden protestantszki predgar potüvao z njim ino ete vidivsi njegovo molitev, sze je norcsáro z njega rekocs:

— Eti pápinszki popevje szo szami farizeusje. Na zseleznico hodijo bogamolít, naj je lüdjé vidijo. Jasz mojo molitev vszikdar doma opravlám, kda me niscse ne vidi.

— Ja, ja, szí je pogucsao na to nas Tomás, pa te szem pridete med nasz pa vözkricsite, ka vi tüdi molite pa je z tem mirno dale molo.

Posta reditela.

Vszem csasztitim cstevcem. Kak vidite, liszt je vö-priseo. Mi vesinimo szvoje, vi pa vesinte vase : razsirjavajte ete liszt med prijátli i szpoznanci, ka sze nam ne bode potrebno szramüvati, ka szmo ga zapüsztili.

Vszem, ki szo nam blázseno novo leto zseleli z szpodbnim talom zselemo vesz bozsi blagoszlov.

Amerikanci, ki szo szí kalendare narocsili, szo je mogli zdaj zse dobiti. Csi jih sto ne bi dobo, mi naj hitro naznanje da.

S. I. gg. Hvala, proszim tüdi na dale pa mo včaszi bole zsivi.

Na zidanje nove bogojanszke cérkve szo dar ivali :

Z Bogojine :

Eli�s Kl�ra	20	K	—	f.
Maria-Zellszki romarje	4	"	10	f.
Edna zsenzka	40	"	—	"
Vogrin Stevan	10	"	—	"
Puh�n Ferenc	10	"	—	"
Horv�th J�nos	10	"	—	"
Hajdiny�k Ivan	50	"	—	"
K�zma Jozsef	10	"	—	"
K�zma Mih�ly	10	"	—	"
Bojn�c Jozsef	8	"	—	"
Berd�n J�nos	40	"	—	"
Eli�s Jozsef	9	"	—	"
Bajlec Jozsef	20	"	—	"
Gutman Matjas	20	"	—	"
Elias J�nosa dovica	20	"	—	"
Berd�n Matjas	4	"	—	"
Berd�n J�rja dov.	20	"	—	"
Horv�th Matjas	10	"	—	"
Gy�rek J�ri	10	"	—	"
Stefko Vince	10	"	—	"
Lopert Mih�l	20	"	—	"
Lopert Paveo	8	"	—	"
Zadravec Bal�zs	10	"	—	"
Benkovics Kl�ra	10	"	—	"
Vogrin Martin	10	"	—	"
Vogrin Paveo	20	"	—	"
Vogrinec Jozsef	10	"	—	"
P�cko Stevana dov.	20	"	—	"
Puh�n Anton	10	"	—	"

Vk p 250.10 K

(Dale.)